DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS mane diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigeſimo-ſecundo menſis Maii, anni M. DCC. XLIX.

M. NATALI-MARIA DE GEVIGLAND, Doctore Medico, Præſide.

An à Potibus ſpirituoſis præmatura ſenectus?

I.

QUA lege vitalis animalium motus perennat, eâdem certa mors animalibus incumbit; ut eodem mechaniſmo, nutritio, incrementum, & neceſſariæ mortis prænuntia ſenectus, labentibus annis, ſeſe excipiant. In primo ſcilicet principio, ubi leviora ſui rudimenta oculis fœtus exhibuit, totus ferè reſolvebatur in lympham plaſticam continuatione caloris, motûs, variiſque liquoribus concreſcibilem. Motus cordis in ipſo vitæ limine inchoatus, maternus calor, tenuiorum diſſipatio, ſenſim firmitatem fibris addebant. Creſcebat reſpectus ſolidi ad fluidum, donec prodigioſo incremento luci maturus utero materno excluderetur infans, lymphâ turgidulus adhuc, natantibus oculis, & hebeſcentibus ab obruente pituitâ, tùm externis tùm internis ſenſibus. Proprio quidem calore, propriiſque motûs viribus, novo jam reſpirationis adminiculo, creſcit adhuc ſed lentiùs; & eò quidem lentiùs, quò firmioribus ſolidis vaſculiſque pluribus evolutis, jam præſcriptos ſtaturæ terminos propiùs attingit. Ad hos ubi ſemel perventum eſt, quidquid fibris à vitâ continuante additur, nimium eſt. Incraſſantur illæ, ſeſe mutuò comprimunt, diametros vaſculorum minimorum arctant, quæ aliundè vi vitæ aſſiduò preſſa maximè in anguſtum coguntur. Stagnat in his ſibi nihil intervalli reperiens lympha ſuperflua; & ubi hæret, concreſcit. Hinc nova fibrarum craſſiorum progenies. Quæ loca lambebat olim fluidum, tunc ſolida & arentia reperias. *Quia natura progreſſum, qui eſt ad ſiccitatem, effugere non licet, ideò ſeneſcimus, & corrumpimur* (*a*). Sic ſenſim cutis areſcit, areſcunt lymphaticis perfuſæ vaſis partes membranaceæ. Occaleſcunt tendines, & tendineæ vaſorum tunicæ, actionique evadunt impares. Id præſertim contingit, iis in locis, ubi vicinior cordis actio plaſticam tenacemque lympham tenuiora exprimendo compingebat, validiorique minimorum vaſculorum preſſione, meliùs eorumdem obliterationi favebat. Hinc vel in extremis ſenilis gangræna, vel ad cor palpitationes, polypi, & mors denique ineluctabilis.

(*a*) Galen. de ſanitate tuendâ. lib. VI. cap. III.

II.

QUANTUMVIS homini ſenectutem prorſùs deprecari, ſpemque immortalitatis concipere vanum ſit, illam tamen præcipiti gradu ingruentem, juſto rerum moderamine retardare, Hygienes ſanioris opus eſt. Non enim omnium tergo ſenectus æqualiter incumbit; ſed illos tardiùs, hos verò promptiùs opprimit. Quò quiſque ſicciori fibrarum indole, quò fluidis tenacioribus præditus, eò, ſi conſentiant vitæ vires, præmaturâ magis obruetur ſenectute. Siccior eſt exercitatis ruſticorum fibris, du-

riorque textura. Hinc nati verſare glebas, valida ſuſtentant trahuntvè pondera, queis urbanus, aut muſis otiovè deditus ſuccumbat. At iis præmatura ab anticipatâ vitâ ſenectus. Contrà verò imbelle otium, & iners languentis in umbrâ vitæ deſidia, annoſam mollitiem in mulieribus ad inſignem protrahit longævitatem. Præmatura pariter ſiccitas ab aeris externi æſtu & ariditate fibris inducitur. Dùm benignus ille qui jugiter fibras alluere debet ros, exhalat, ſiccantur areſcuntque illæ. Hinc, cæteris paribus, denſiores animalium in hiſce locis degentium partes, denſior fibrarum compages, & ipſorum vitæ meta brevior præſcribitur. In paludoſis verò frigidiſque locis, dùm allabentis humidæ atmoſphæræ actio fibras molles ſervat & laxiores, longior eſt ætas; ut de ſylvicolis annotat (a) Boerhaavius, qui locorum umbrâ, à ſole & æſtu deffenſi, exhalantibuſque à gramine & omni ſtirpium genere vaporibus emolliti, ultrà centeſimum annum frequentes ideò vivebant, quia ne ſiccitas ingrueret prohibebat, tùm perſpirabilis humor à laxâ fibrarum compage cohibitus, tùm reſorptus undique vaporoſus atmoſphæræ humeſcentis halitus. Sed nec minus eſt ab humore tùm intùs, tùm extùs exundante ad longævitatem beneficium; quod ſcilicet lympham minùs tenacem, minùs compactam atque denſam, minùs, ſi fas eſt dicere, nutritiam reddat. Increſcente enim in lymphâ parte aqueâ, tenuior illa minima vaſcula præterlabitur quibus adhæreret tenacior & craſſior. Hinc nutritio minor, ſed diuturnior. Sic in calidis regionibus in quibus ſanguis, ſerum, & lympha, ſpecificè denſiora inveniuntur, brevi quidem ſtaturæ ſuæ terminum adipiſcuntur homines, ſed citius decrementum. Tardiùs contrà Septentrionales creſcunt, tardiùs pariter decreſcunt; plaſtica ſcilicet magis eſt prioribus, poſterioribus verò magis aquea lympha. Hinc patet quâ ratione tantùm ſperaverit in protrahendâ inſectorum vitâ per cohibitam perſpirationem inſignis Reaumurius. Eâ enim cohibitâ emolliebat ſolida, obſequioſè reddebat flexilia; fluida ſimul minùs denſa, minùs plaſtica & concreſcentia evadebant. Patet pariter, cur adeò ſuadendus, dùm per æſtatem areſcunt corpora, Balnei uſus, ſi præſertim ex iis quæ cutem obſtipant adhibeatur, ut veterum mos erat poſt balneum ungi oleo; ſi balneum ex lacte uſurpetur, ut mulierculis olim legimus uſitatum. Conſtat etiam cur ad arcendam ſenectutem, ex frictionibus cum melle, butyro, aliiſque, tantùm ſibi emolumenti poſt experientiam, & Verulamius & Boerhaavius, (b) promiſerint. Intelligitur demum quid ex aqueis tenuiſque nutrimenti alimentis, potu diluente, leni, copioſo, ad annos producendos ſperandum; ſic quid contrà è validis calefacientibus metuendum. *Victûs ratio, quæ refrigeret & humectet, labores minimè calefacientes & colliquantes, plurimam refrigerationem exhibebunt. Ejuſmodi naturæ longiſſimæ ſunt vitæ* (c).

(a) Inſt. Med. Hall. §. DCCLXII.

(b) Boerha. Inſt. Med. §. MLXIII.

(c) Hippoc. de victûs ratione. lib. I.

Sed fruſtrà fibras ſervari poſſe molliores, aut liquida tenuiora ſperaveris, ſi vis vitæ intùs maxima, fortiùs in vaſorum parietes impingens, lympham incuneet, tenuiora ſimul exprimat, plurimorum vaſculorum procreet occaleſcentiam, ſiccitatemque tot titulis inducat. Sic dùm nimio exercitio vitalis motus tantoperè intenditur, fiunt fibræ fortiores quidem & validiores, ſed & rigidiores. Hinc junioribus præmaturè exercitis, præmaturæ vires, præmatura pariter ſenectus. Hinc qui in exercitiis tranſiguntur anni, robur & incrementum corpori majus addunt, ſed ad ſenectutem proximiora reddunt corpora. Sic febres, cæterique morbi inflammatorii, junioribus quidem incrementum adeò notabile conciliant, ſenioribus contrà adeò pariter evidens decrementum. Quid jam, ſi fortiſſimis vitæ viribus aut ſicca temperies addatur, aut compactiſſimi fluidi movenda moles. Certè eò citior accerſetur ſenectus, quò plures hujuſce generis cauſæ concurrent.

III.

FERMENTATIONIS prima & genuina eſt progenies, ſpiritus ardens. Per illam tot vinorum genera ſive ex uvis, ſive ex cerealibus, ſive ex pomis cujuſcumque generis eliciuntur. Ex his omnibus idem educitur ſpiritus, qui pro minori majorive phlegmatis quo diluitur copiâ, aqua vitæ, ſpiritus vini, alcohol denique audit. Porrò ad menſarum uſum & potum non tantummodò vina cujuſcumque generis advocare ſagax edocuit ingluvies, ſed etiam arte paratos ſpiritus adhibuit. Succis plantarum expreſſis ſpiritus noſter additur. Deſtillatur cum volatilioribus plantarum partibus, quibus ejus actio creſcit immaniter. At omnium horumce liquorum, quantumvis accidentibus & efficaciæ gradu diſtent, ab Alcohole pendet actio. Communes igitur horum effectus tantùm juvet intue-

ri. Hominem vino, vel quolibet alio liquore ſpirituoſo turgidum contemplare. Si parciori ejus copiâ humeſcit, menti novus accedit vigor, hilaritas, per omnia diffuſus membra calor, roſea facies, audacia major, vividior mentis acies & ad lætitiam compoſita; undè ubique lætitiæ dator Bacchus appellatur. Sed largiori potu omnia contrà videas mutari. Sequitur torpor & inſenſilitas, inſuperabilis ad ſomnum propenſio; & à ſomno heſternas crapulas ſemper excipit gravitas capitis, lumborum & crurum ſumma defatigatio, inertis ſtomachi languor & tenacis pituitæ importuna exſcreatio. Hi porrò effectus partim ab agente in nervos ſpiritu, partim ab eodem in ſanguinem diffuſo repetendi ſunt. A nervis derivari debet vigor ille novus, quo vix in ſtomachum adducta hæc liquida totum corpus perfundunt. Hinc ori vix admota robur videntur inſpirare. Hinc acrem & titillantem linguæ ſaporem imprimunt; ita ut ſapida quæcumque vix poſteà guſtum afficere queant, & ebrioſis, nihil præter ea quæ ſale & aromatibus infarciuntur arrideat. At ubi jam ad ſanguinem pervenerunt, tùm nervos iterùm & tunicas vaſorum ſenſiles excitando, motum augent. Cor alcohole fœtum, vividiùs impellit ſanguinem; rareſcit hic & in minimis calorem ſpargit vaſculis, verumque aliquando & febrilem erethiſmum accendit; undè tot ab ebrietate febres quæ ſanguinem ab heterogeneis ſpirituoſiſque partibus, ut ità dicam, deſpumant. At quæ poſteà ſequitur defatigatio, vaſis præter modum diſtractis, & à vividiori ſanguinis impulſu fatiſcentibus debetur. Qualis ab exercitio remanet laſſitudo; ut in utroque pariter motus vitalis intenſior vitæ quaſi compendium exhibeat. Utrimque ſcilicet motus intenditur, tùm liquida movens tùm applicans, intenditur calor, applicata firmiori nectens vinculo, dùm tenuiora cogit exhalare. Utrumque demùm excipit minimorum vaſorum collapſus novam lymphæ ſtagnationem inducens, quâ facilè cum illis expreſſo tenuiori liquido concreſcat.

I V.

SED hæc motui cuicumque aucto communia primo apparent intuitu. Si nunc alcoholis effectus altiùs inveſtigaveris, novæ tibi ſeſe prodent proprietates quibus rigiditatem poſſit fibris addere, & ſenectutem arceſſere. Solida, quæcumque ſint, quæ ſpiritu vini condita aſſervantur, ſive ex vegetantibus ſive ex animalibus indureſcunt; nec forsàn aliâ proprietate putredinem magis arcet. Contrahuntur illo perfuſæ partes, ut ipſe ſenſus linguæ ſatis indicat. Nunc ſi lacti, ſero, albumini, ſanguini affundatur, coeunt ſubitâ unione in thrombum & maſſam ſciſſilem (*a*); & eò quidem denſiorem quò vel humores illi minùs aquoſi ſunt, vel ſpiritus vini ad hunc uſum adhibitus rectificatus magis. Utroque titulo, in hæmorragiis externo uſu commendatiſſimus, parietes apertorum vaſorum ad ſe cogit, ſanguinem ad orificia in thrombum condenſat; ut in illo vis tùm aſtringens tùm condenſans ſatis evincatur. Nec ullo meliùs experimento vis illa conſtringens alcoholis innoteſcit, quàm arte illâ quâ catellos frequentibus in ſpiritu vini balneis ità contrahunt, ut poſteà non increſcant ampliùs, rugis quidem citò deformes, at corporis parvitate ſemper inſignes. Utramque hanc vim infeliciter in ſpirituoſorum potatoribus deprehendere eſt. Hinc ab eorum uſu pituita tenax & viſcoſa ſtomacho inhæret; unde matutina & inefficax nauſea: aut ſi vomitu redditur, coagulationis notas inſigni tenacitate prodit. Hinc quacumque ſubtiliſſimus ſpiritus pertingit, ſolida ad ſeſe adducit liquidaque condenſat. Sed nullibi manifeſtiùs vires ſuas exerit, quàm in tenuiſſimis lymphæ mæandris, ubi lentior ejus curſus coagulationi meliùs anſam præbet; ut in lymphaticarum glandularum anfractibus, quà præſertim vicinior digeſtionum officina primos aditus faciles præbet. Hinc in meſenterio tota glandularum ſeries immeabilis efficitur. Idem in pancreate obſervatur, & in ipſo hepate cujus bilis admixto alcohole craſſeſcit & enervatur.

(*a*) V. Boyle Hiſt. ſang. Exp. VIII.

Nec partes alias ab illâ labe immunes cenſueris. In eis præſertim quibus, iis ſeſe ingurgitare familiare eſt. Metuendum hujuſcemodi ſpectaculum offerebat ebrioſa mulier. Huic enim non modò meſenterium, hepar, pancreas, lapideam æmulari duritiem videbantur; ſed & pulmones ipſi ſcirrhoſi, ſicci, flacceſcentes erant, & omne glanduloſum genus ſiccum, impervium, lapideum (*b*). Quid porrò ſenectutem magis exhibet, quàm ſicca illa atque lapidea ſolidorum temperies? Accedet præterea emunctoriorum variorum inertia, excrementaque aggerentur pituitoſa; tremor adjungetur artuum ſenilis, à collabaſcentibus propter nimiam præviam diſtenſionem vaſis. Huic autem pituitæ expellendæ,

(*b*) Van-Suit. Comm. Aph. Boerh. p. 34.

tremorique ſanando, rurſus advocanda artificialis per alcohol rarefactio; undè nova malorum progenies, faciliorque in vaſis inertibus coagulatio. Hinc certè fidem meretur veraciſſimi Boerhaavii (c) obſervatio, quâ omnes liquoribus illis abutentes ante quinquageſimum annum obiiſſe teſtatur, ſed vietos, ſed marcidos, ſed omnia effœtæ ſenectutis ſigna præferentes. Nec eſt quod tibi malè perſuaſeris quòd in tanto fluidorum torrente vis illa coagulans pereat. Injecto in venam canis jugularem ſpiritu vini, ità in ipſis pulmonis oſtiis hærebat ſanguis, ut poſt miras anxietates, animal mortuum concideret (d). Sed ſi prætereà attenderis quantâ ſubtilitate ſeſe quaquaverſum diffundat, quàm citò ad minima vaſorum lymphaticorum oſtia perveniat, ubi ſolida ſenſiliſſima arctantur maximè, & lenteſcit præcipuè lympha; certè ejus effectus nullâ arte emendabiles rectè dixeris, & ab ipſius vi reſolvente, ubi partes lymphaticæ infarciuntur, etiàm externo uſu, cautior ſemper indurationem metues.

(c) Boerh. Inſt. Med. Hall. §. 1063.

(d) Freind. Emmen. cap. XIV.

V.

NEC facilè credideris adjunctorum variorum efficaciâ hanc coagulandi vim in alcohole poſſe obtundi. Vel enim phlegmati unitur, vel aliis quibuſcunque intermediis. Si phlegmate diluitur, debilior quidem ejus eſt effectus, ſed ſemper idem. Si cum alio corpore permiſcetur, vel corpus illud oleum eſt, vel acidum, vel terra. Oleo denſiori præcipuè unitur, in illis locorum calidiorum vinis, quæ ſole exuſta, vina fundunt aromatica, moſchata, *liquoroſa* vulgò dicta, protractiori præſertim fermentatione parata. In iis quidem ſua difficiliùs vincula rumpit alcohol. Sed intereà rareſcentia olei major æſtum accendit, tenuioraque prorſùs difflare cogit; & in corpore mediante oleo diutiùs detentum alcohol, eò pejores effectus edit, quò diuturniores. Si cum acido terreoque ſale, ut in vinis oligophoris, perpaucâ copiâ & nexibus liberum minori noxâ corpus afficit; vina ipſamet eò brevì deſtituta renes impetunt, ut in vinis exiguâ fermentatione præparatis locorum præſertim frigidorum reperire eſt. At continuato ipſorum uſui ne fidas; debilia ſolvet vincula calore corporis alcohol, & eoſdem ſemper edet effectus. Quòd ſi acido oleoque attenuatiſſimo uniatur, nihilque craſſi ferè ſecum habeat, tunc nervis potiſſimùm inſidiatur, brevique furore in caput deferveſcit. Sed hæc ut & modò citati ſtemmatis vina, levi coagulatione per acidum adhuc auctâ, arthritidis, rheumatiſmique relinquunt ſemina, præmatura quidem, nec niſi ſenioribus olim cognita. At id adhuc magis efficient, quæ plurimam ſecum terram vehunt ſi parùm olei, ſi acidi multùm ferant. Tunc enim & nervos impetunt primariò, ſenſilioreſque reddunt; nec tenuatam ſatis terram ad emunctoria deponere potens natura, nunc ad renes nunc ad articulos emittit, ubi nova coagulationis ſigna, tùm tophi, tùm calculi produnt, præcociaque ubique ſenectutis indicia relinquunt. Nec minùs intereà augetur motus, lympha celeriùs movetur, calor increſcit, & ubique ſive per ſua incommoda, ſive per externa ſigna ſenectus agnoſcitur, ut nec latenti emendatoque alcoholi ſuus poſſit auferri effectus. Quid, ſi arte ſollicitâ ipſum à nexibus ſolvis, liberumque infundis in corpus quaquaverſum volatilitate ſuâ diffundendum? Quocumque perveniet, indureſcent cum liquidis ſolida, & præ rigiditate inertia veram ſenectutis ideam exhibebunt.

Ergò à Potibus ſpirituoſis præmatura ſenectus.

Proponebat Pariſiis ANNA-CLAUDIUS DORIGNY, Pariſinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1749, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1749.